

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicantium Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melanchthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melanchthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

III. Disceptatio cum Melanchthone. eius fraus & crimen falsi, cum Ordinum
responso & apologia Melancht. concordiae negotio Brandenburgio
demandato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

Videbar mihi ingredientem videre Papam ANNO
 Paulum Tertium. Ibi ego Philippus apprehendens Papam dixi : Sanctissime Pater , fa- 1541.
 cias pacem in Ecclesiâ. Respondet Papa tu-
 multuosè & iracundè : Reclamate, reuoca-
 te, & statim erit pax. Instabam ego; Domine,
 neque tempora, neque res postulant, vt re-
 uocemus. Respondet Papa : libèter tollerem
 omnes abusus. Deinde videbar mihi videre
 totum ordinem Cardinalium lugubri vesti-
 tu & atro incedentium. Postea aderat ingens
 numerus Lutheranorum vili vestitu, sicut in
 Thuringiâ vidi incedere quosdam sacerdo-
 tes ruris. Tandem aderat Cardinalis Campe-
 gius; is ducebat Papam quasi sultètans. Tunc
 Cardinalis canticum funebre incepit, quod
 in vigilijs canitur : Libera me Domine, &c.
 Illicò Lutherani incipiunt lætissimum &
 triumphale canticum : Christus resurgens à
 mortuis iam nõ moritur, mors illi vltra non
 dominabitur. Hoc Philippi somnium, inquit
 Colloquiorũ mensaliũ consarcinator, Mar-
 tinus Lutherus laudabat, dicens eum habere
 donum somniorum.

Verùm missis somnijs, ad actionem reuer-
 tamur; quæ propter Melanchthonis perti-
 naciam in quibusdam capitibus acris fuit &
 vehemens. Disceptatum principio de Iustifi-
 catione: Quanquam in isto capite tandem
 inuenta est inter vtrosque conciliandi ratio.
 De Ecclesiâ verò, deq; Concilijs generalibus
 diuturna fuit & acris concertatio, neutris à

III.

*Bucerus in
act. Colloq.*

ANNO

1541.

Articulus
de Ecclesia
& concilij
manet in
controver-
sia.

Melanch-
thonis per-
uersitas.
In ep. Sel.
pag. 128.

Eius mala
fides in Cō-
fessione
aperitur.
Sel nec. in
desig. resp.
ad Petzel.
pag. 34.

Locus ab
eo in arti-
culo de Eu-
charistia
mutilatus.

sententiâ discedentibus. Lutherani synodos
generales & Ecclesiam in dogmatibus errare
posse labique contendebant: Quod Catholi-
ci nullo pacto concedendum censuerunt; vt
qui contumeliam hanc in Christum ipsum, &
in Spiritum S. Ecclesiae atq; synodorum ge-
neralium moderatorē redundare dicerent.
Itaque res hæsit in isto capite; in quo neruus
est, & cardo vertitur omnium controverfia-
rum. Melanchthon verò cum primis hic re-
calcitrauit; Idq; tanto feruore, vt postmodū
in epistolâ quadam scripserit, sententiā Ca-
tholicorum de Synodis & Ecclesiâ; quod ni-
mirum in dogmatibus errare nequeant, ne
quidē in tauro Phalaridis probandâ: Quod-
uis potius suppliciorum genus ferendum in-
finuans, quam vt causam suam Ecclesiae vel
Concilio generali definiendam submitte-
rent. Ventum deinde ad locum de Sacra-
mento Eucharistiae; vbi Melanchthoni per
Catholicos obiectum fuit, quod decimum
articulum Augustanae Confessionis in po-
sterioribus editionibus scædè mutauerit &
mutilarit; idque in gratiam Sacramentario-
rum, qui sub nouâ verborum formâ recepta-
culum inueniant: Accidit hoc plerisque Lu-
theranis inopinatum, qui fraudem mutatae
confessionis non aduerterant. Verum res ad
oculum, quod aiunt, à Catholicis demonstrata
fuit: nimirum, quod vocem, A desse, sustu-
lerat, & vltimum articuli membrum remo-
uerat, quo Sacramentarij condēnantur. Itaq;
cum

cum negare nō posset obiectum falsi crimen, restituere coactus fuit cū rubore, quod fur-
 tim abstulerat, & articulum ijsdem verbis
 formatum reponere, quibus in prima Con-
 fessionis editione cōceptus erat. Quanquam
 ne sic quidem integritati suæ restitutus fuit:
 Cum enim legeretur in confessu Principum
 Cōfessio (quod in lingua germanica factum
 constat) non cum pane & vino; sed sub specie
 panis & vini verum Christi corpus & sangui-
 nem adesse dicebatur: Quæ confessio muta-
 tionem elementorum, vel transsubstantiati-
 onem includit. Hanc de Eucharistia concer-
 tationem Bucerus in historia colloquij pro
 sua fraudulentia cautè dissimulavit, ne suam
 ipsius & Melanchthonis fraudem atque tur-
 pitudinem detegeret. Secuta est collatio de
 pœnitentia, deque absolutione: Vbi quæstio
 disputata fuit; An peccata mortalia, quæ con-
 scientiam grauant, in confessione sint aperi-
 enda? Catholici faciendum hoc asseruerunt
 adductis rationibus: Lutherani pertinaciter
 & magna contentione negarunt. Melanch-
 thon imprimis Catholicorum sententiam
 oppugnauit accerrimè, quam Regnum
 Confessionis appellat. Irritatus fortè fuit
 obiecto falsi crimine, de quo diximus:
 Ideoque grauiter excanduit, vt illatam
 contumeliam vindicaret. Disputatum por-
 ro de satisfactione, quæ tertia Pœniten-
 tiæ pars est; de disciplina atque politia Ec-
 clesiastica; de Sanctorum inuocatione,

ANNO
 1541.
 Melanch-
 thon lege
 Cornelia
 de falsis
 damnatus.
 Cū rubore
 restituit.

De Pœni-
 tentia con-
 trouersia.
 In ep. Sel.
 pag. 59.

De satisfac-
 tione, &c

ANNO de missâ, de communione, de Sacramento-
 1541. rum usu; de coniugio sacerdotum: Quibus
Bucerus in de rebus hæsit controuersia. Absoluto collo-
act. f. 88. 92 quio, quod exeunte Maio factum est, liber
 Cæsari redditus fuit, notatumq; quæ capita
 conciliata sint collocutorum studio; quæ ve-
 rò non potuerint conciliari.

Liber Cæ-
 sari cū no-
 tis redd. tur

Cæsar Or-
 dines de
 remedio
 concordia
 consulit.

Ordinum
 responsio.

Legatus
 Pontificis
 Cõtarenus.

Cæsar collaudatâ ipsorum industriâ, quid
 factum sit, ad Ordines referendum putauit,
 eorumque sententiam exquirendam. Igitur
 librum cum additamentis collocutorū octa-
 ua die Iunij Ordinibus offert in confessu,
 eosq; hortatur, vt perlectis omnibus in me-
 dium consulant, quid porro deinceps in hac
 causâ censeant agendum. Illi, re multum de-
 liberatâ, secūdo Iulij librum cum omnibus,
 quæ adiuncta erant, restituumt, rogantq; Cæ-
 sarem tanquam supremū Aduocatum & de-
 fensorē Ecclesiæ, vt Legato Sedis Apostolicæ
 in consiliū adhibito, conciliatos articulos di-
 ligēter examinet, an verbis eorum, aut sensu
 quicquam contineatur, quod cum doctrinâ
 Sanctorum Patrum, & laudatis Ecclesiæ cō-
 suetudinibus non conueniat: Deinde Prote-
 stantes quoq; permoueat, vt ad reliquos etiâ
 conciliandos articulos animum pacis & tran-
 quillitatis amâtem adferant; vel, si hoc ab ijs
 non possit impetrari, operam det Cæsar, vt
 controuersia tandē per generale, vel germa-
 nicæ nationis Conciliū legitimè dirimantur.

Erat legatus Pontificis ad hæc Comitia
 Caspar Cõtarenus, S. Apollinaris Presbyter
 Cardi-

Cardinalis, vir doctissimus non modo, sed ea quoque pietate atque integritate morum præditus, ut nec invidia ipsa haberet, quod in eo carperet. Hic igitur perlectis omnibus, quæ Cæsari per collocutores erant exhibitæ, breui scripto sententiam suam declaravit in hunc modum: Quia Protestantes in quibusdam dogmatibus à cōsensu Ecclesiæ Catholicæ discesserint, ad quem paulatim per Dei gratiam reduci possint; qua de re nō desperandum ait, videri cōsultum ne quid amplius de rebus istis nunc definiatur: Sed ut causa omnis referatur ad Pontificem, per generale Concilium, aliave viâ pro rerum & temporum conditione, secundum Catholicam veritatem ad eum modum definienda, uti è re totius orbis Christiani, & nobilis huius germanicæ nationis futurū videbitur. Huic scripto paulò post subiunxit & aliud quoddam ad Ordines, in quo commemorat, quid cum Episcopis egerit de negotio reformationis, quam intimis bonorum omnium votis desiderari non ignorabat.

Melanchthon verò, cum hæc scripta legisset, rogatus à socijs arrepto calamo, sub nomine concionatorum Augustanæ Confessionis, breuem apologiam opposuit; In quâ se præiudicio quodam per Cardinalem grauari quæruntur: Iniuriam sibi fieri dicunt, quod defectionis accusentur à dogmatibus Ecclesiæ Catholicæ, cuius vnanimem consensum amplecti se tuerique, nec ab eo dis-

ANNO

1541.

Ibid p.142.
Eius de libro sententia.

Ad Concilium controuersie referendæ.

Buc. in act. pag 152.
Sleid. l. 14.

Apologia Melancht.

ANNO
1541.

cessuros profitetur. Illud etiam valde reprehendunt, quod Episcopus monuerat Contarenus, ne contagium hoc nouorum dogmatum latius per Germaniam serpere paterentur.

*Gropp. in
resp. ad Buc.
fol. 43. b.*

Concordiæ
negotium
Brandeburgico
demandatur.

Dum hæc aguntur, Electori Brandeburgico & Episcopo Constantiensi mandatum à Cæsare fuit, vt periculum facerent, an nõ in reliquis etiam articulis aliqua posset inueniri conciliandi ratio? Et hi quidem egerunt eadem de re serio cum Lutheranis, quibus calamitates publicas & ingentia mala proposuerunt, quæ, nisi concordia nunc sanciat, Germaniæ videantur impendere. His causam duros ipsos, nisi se toto affectu ad pacis studium adiungant. Hæc illi prolixius; sed furdis cecinerunt fabulam: Neque enim vt voluntati Cæsaris obsequerentur, vllis rationibus induci potuerunt. Tandem post varias deliberationes actio de religione conclusa fuit, fecitque decretum Cæsar de consilio Ordinum, quod in concessu 28. Iul. recitatum est; In quo causa hæc omnis ad Concilium Oecumenicum, quod breui sit habendum, vel ad synodum nationis germanicæ, vel certè ad conuentum Imperij nouum reijcitur.

*Sleid. li. 14.
Buc. in act.
p. 246.*

Controuersia
ad Concilium
reiecta.

Melanchthon
cogitat Ca-
merarium
Lipsiam e-
uocare.

Vbi domum redijt Melanchthon à Ratibonensi colloquio, laborauit nonnihil cum alijs quibusdam, vt Ioachimus Camerarius, quem inter omnes familiares vnicè diligebat, honestis conditionibus ad Lipsiensem

Aca-

Academiam vocaretur: Quam ob causam ipse Lipsiam profectus est in Augusto: quo nō diu post, Octob. mense scilicet, Camerarius Tubinga relicta cum suis commigrauit, Melanchthonis iudicium secutus, qui iam pridem eum sibi viciniorem optarat.

Interēa Henricus Saxoniae Dux, Georgij frater, qui Camerarium euocarat, è vita decedit, relictiis duobus filijs, Mauritio & Augusto: Quorum maior natu Mauritius patri successit, princeps vigesimum secundum ætatis annum ingressus: qui duobus ferè mensibus ante patris obitum Agnetham Philippi Lādgrauij filiā in matrimonium duxerat.

Sub idem tempus obiit & Philippus Palatinus, Naumburgensis Episcopus; cui Canonici Iulium Pflugium surrogarunt, Cæsaris Pflugij filium, virum nobilem, excellēti ingenio atque eruditione non vulgari præditum; ijs etiam rebus gerēdis exercitatum ab adolescentia, vt prudentia nō vulgari polleret: Quem & Melanchthon propter excellētem doctrinā in amicorum numero habuit.

Hunc verò tam insignem virum Ioānes Fredericus Elector, Aduocatus Ecclesie Naumburgensis, eam ob causam ferre noluit, quod Catholicæ religioni constanter adhærebat: Ideoq̄ Nicolaum Ambsdorffium, hominem prodigiosè Lutheranum, Iulio repudiato, Namburgēssem Episcopum constituit autoritate sua: Quem cum anno sequente 1542. mense Ianuario à Luthero consecratum

ANNO

1541.

Henricus Saxo moritur.

Duas proles post se relinquit.

Cam. in vit. Mel.

p. 201.

IV.

Naumburgens. Episcopi obit.

Iulio Pflug. in eius locum succedit.

Eius episcopatum inuadit Ambsdorffius.

Ann. 1542.

A Luth. consecratur.

cratum